

Wyrok z dnia 3 lutego 2011 r.

III PO 10/10

Prokurator, który zrzekł się stanowiska z powodu powołania do pełnienia funkcji w organach państwowych, ma prawo powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko, choćby przyczyna zrzeczenia się stanowiska nie została wskazana bezpośrednio w piśmie zawierającym to oświadczenie (art. 65a ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 ze zm.).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 lutego 2011 r. sprawy ze skargi Jacka Z. na decyzję Prokuratora Generalnego z dnia 7 października 2010 r. [...] o nieuwzględnieniu prośby skarżącego o ponowne powołanie go na stanowisko prokuratora Prokuratury Okręgowej w K.

u c h y l i ł zaskarżoną decyzję i przekazał Prokuratorowi Generalnemu sprawę do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Prokurator Prokuratury Okręgowej w K. Jacek Z. w piśmie z dnia 13 grudnia 2007 r. - powołując się na art. 16 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 ze zm.) - zrzekł się stanowiska prokuratora i wniósł o skrócenie terminu wygaśnięcia stosunku służbowego z dniem 31 grudnia 2007 r. Prokurator Generalny - pismem z dnia 2 stycznia 2008 r., uwzględniając powyższe zrzeczenie się stanowiska na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy o prokuraturze - odwołał Jacka Z. ze stanowiska prokuratora Prokuratury Okręgowej w K.; nie wyraził natomiast zgody na wcześniejsze wygaśnięcie stosunku służbowego.

Pismem z dnia 13 maja 2010 r. Jacek Z., powołując się na art. 65a ust. 2 ustawy o prokuraturze zwrócił się do Prokuratora Generalnego z wnioskiem o powołanie na stanowisko prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. W uzasadnieniu powołał się na to, że jego stosunek służbowy ustał z powodu zrzeczenia się stanowiska prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. i mianowania na funkcjonariusza Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Prokurator Generalny pismem z dnia 7 października 2010 r. nie uwzględnił powyższego wniosku. Stwierdził, że zrzeczenie się przez Jacka Z. stanowiska prokuratora i zwolnienie go z tego stanowiska nastąpiło na podstawie art. 16 ust. 3 i ust. 4 ustawy o prokuraturze, nie nastąpiło natomiast w trybie przewidzianym w art. 65a ustawy o prokuraturze.

Powyższą decyzję Jacek Z. zaskarżył na podstawie art. 65a ust. 4 ustawy o prokuraturze skargą do Sądu Najwyższego i wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Prokuratorowi Generalnemu.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że Centralne Biuro Antykorupcyjne, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz.U. Nr 104, poz. 708 ze zm.), jest urzędem administracji rządowej. Jest zatem jednocześnie organem państwowym w rozumieniu art. 65a ust. 1 ustawy o prokuraturze. W maju 2007 r. skarżący otrzymał propozycję objęcia stanowiska Naczelnika Wydziału Operacyjno - Śledczego Zarządu Operacji Regionalnych Centralnego Biura Antykorupcyjnego w K. Zgodził się na tę propozycję, ponieważ uznał, że doświadczenie, jakie może uzyskać pracując w CBA, wykorzysta w przyszłości po powrocie na stanowisko prokuratura. O tym, że zamierza podjąć służbę w CBA wiedzieli przełożeni i współpracownicy oraz koledzy z pracy. Wiedzieli oni również o zamiarze skarżącego jego późniejszego powrotu na stanowisko prokuratura. Stosunek służbowy prokuratora uległ rozwiązaniu w dniu 17 kwietnia 2008 r., a już w dniu 18 kwietnia 2008 r. Jacek Z. został mianowany funkcjonariuszem Centralnego Biura Antykorupcyjnego - Naczelnika Wydziału Operacyjno - Śledczego Zarządu Operacji Regionalnych Delegatury w K. Podejmując decyzję o zrzeczeniu się stanowiska prokuratora miał on na uwadze zagwarantowaną mu ustawowo możliwość powrotu do prokuratury.

W ocenie skarżącego, przepis art. 65a ust. 1 ustawy o prokuraturze nie stanowi odrębnej podstawy do rozwiązania stosunku pracy prokuratora. Określa on jedynie obowiązek ciążyący na prokuraturze zrzeczenia się stanowiska prokuratora w razie powołania do pełnienia funkcji w organach wymienionych w tym przepisie. Je-

dyną natomiast normą mogącą stanowić podstawę odwołania prokuratora ze stanowiska w okolicznościach wskazanych w art. 65a ust. 1 ustawy o prokuraturze jest art. 16 ust. 3 tej ustawy. Choć wykładnia językowa art. 65a ust. 1 ustawy o prokuraturze wskazuje na to, że zrzeczenie się przez prokuratora stanowiska w związku z obejmowaniem funkcji, o której mowa w art. 65a ust. 1 ustawy o prokuraturze, powinno nastąpić po uprzednim mianowaniu albo powołaniu na stanowisko w organie państwowym, to taka kolejność czynności związanych z rozwiązaniem dotychczasowego stosunku pracy i nawiązaniem nowego, między innymi w przypadku pełnienia funkcji w CBA, pozostawałaby w sprzeczności z art. 49 ust. 1 ustawy o prokuraturze oraz z art. 72 ust. 1 ustawy o CBA. Według Jacka Z. art. 65a ust. 2 ustawy o prokuraturze identycznie, jak art. 98 § 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych zapewnia prokuratorowi prawo powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko. Prawo to ma charakter bezwzględny (przy spełnieniu pozostałych przesłanek, o których mowa w art. 65a ust. 3 ustawy o prokuraturze - por. T. Ereciński, J. Gudowski, J. Iwulski: Prawo o ustroju sądów powszechnych. Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa. Komentarz [red. J. Gudowski], wyd. 2, Warszawa 2010, teza 3, s. 395). Jest to prawo o charakterze podmiotowym przysługujące zarówno prokuratorowi jak i sędziemu (por. uwagi zawarte w uchwale Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 listopada 1991 r., W 2/91, OTK 1991 nr 1, poz. 20).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W zawartej w piśmie z dnia 7 października 2010 r. odmowie powołania Jacka Z. na poprzednio zajmowane stanowisko Prokurator Generalny stwierdza, że nie podlegał zastosowaniu wnioskowany przez zainteresowanego tryb powrotu na poprzednie stanowisko (art. 65a ustawy o prokuraturze), bo zrzeczenie się stanowiska i zwolnienie z niego nastąpiło na podstawie art. 16 ust. 3 i 4 ustawy o prokuraturze. Według takiego ujęcia przesłanek odmowy powołania na poprzednio zajmowane stanowisko należy przyjąć, że Prokurator Generalny nie ustalał albo uznał ustalenie za bezprzedmiotowe tego czy zachodziła wskazana przez wnioskodawcę przyczyna zrzeczenia się stanowiska prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. Decydujące było wyłącznie to, że w akcie zrzeczenia się stanowiska i dotyczącym tego zrzeczenia akcie odwołania ze stanowiska wymienia się przepisy art. 16 ustawy o prokuraturze. Zrekonstruowane - jak wyżej - stanowisko Prokuratora Generalnego nie odpowiada

powołanym przepisom. W szczególności - jak trafnie podniesiono w odwołaniu - nie słusznie Prokurator Generalny zdaje się upatrywać w zastosowaniu art.16 ustawy o prokuraturze swoistego kontratypu dla prawa prokuratora do powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko, którego się zrzekł z przyczyn określonych w art. 65a ust. 1 ustawy o prokuraturze. Przeciwstawienie wskazanych przepisów nie jest uprawnione, a wręcz sprzeciwia się ich sensowi normatywnemu. Wynikająca z art. 16 ust. 3 ustawy o prokuraturze kompetencja Prokuratura Generalnego do odwołania prokuratora jednostki organizacyjnej prokuratury, który zrzekł się stanowiska prokuratora odnosi się do aktu zrzeczenia, będącego autonomicznym wyrazem woli prokuratora. Wola ta jest uwzględniana przez Prokuratora Generalnego, który odwołuje prokuratora zrzekającego się stanowiska i może określić - jeżeli jest taki wniosek - skrócenie przewidzianego terminu wygaśnięcia stosunku służbowego (art. 16 ust. 4 ustawy o prokuraturze). Określonej w przepisach art. 16 ustawy o prokuraturze relacji między zrzeczeniem się przez prokuratora stanowiska a następującym w konsekwencji odwołaniem nie modyfikują postanowienia art.65a ustawy o prokuraturze. W tym ostatnim przepisie unormowany jest szczególny przypadek zrzeczenia się stanowiska prokuratura, ze względu na powołanie (wybranie) na określone stanowisko poza prokuraturą, między innymi w razie powołania do pełnienia funkcji w organach państwowych. W tak określonych w art. 65a ust.1 ustawy sytuacjach, prokurator z jednej strony jest zobowiązany zrzec się swojego stanowiska ale z drugiej strony - ma zagwarantowane prawo powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko. Ustawowa gwarancja powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko ma charakter bezwzględny jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków prokuratora nie przekracza 9 lat. Prokurator Generalny nie może - jak to wynika z art. 65a ust. 3 ustawy o prokuraturze - odmówić powołania „powracającego” prokuratora na poprzednio zajmowane stanowisko „niezależnie od liczby stanowisk prokuratorских w danej powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury”; jedynym powodem odmowy mogłoby być tylko niespełnienie warunków wymaganych do powołania na stanowisko prokuratora.

W związku z rozważanym stanowiskiem zajęтым w sprawie przez Prokuratora Generalnego należy zwrócić uwagę na to, że zagwarantowane prawo prokuratora do powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko zależy od tego, czy zrzekł się on stanowiska z przyczyny powołania do pełnienia funkcji w organach państwowych (por. art. 65a ust.2 zdanie pierwsze ustawy). Chodzi o „przyczynę”, czyli czynnik, który był powodem zrzeczenia się stanowiska prokuratora, że zrzeczenie się stanowiska wy-

niknęło w związku z powołaniem do pełnienia funkcji w organie państwowym. O tym czy zachodzi wymagany związek „przyczyny” zrzeczenia się stanowiska prokuratora rozstrzygają okoliczności faktyczne. Nie można zagwarantowanego prawa prokuratora powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko uzależnić od spełnienia warunków w ustawie nieokreślonych. W szczególności, w świetle brzmienia art. 65a ust. 1 i ust. 2 ustawy o prokuraturze i sensu normatywnego prawa powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko prokuratora, „który zrzekł się stanowiska z przyczyn określonych w ust. 1”, bezpodstawne byłoby uzależnianie realizacji tak określonego prawa od nieprzewidzianych wymagań formalnych, na przykład wymagania ażeby w piśmie zgłaszającym zrzeczenie się stanowiska została już wyraźnie sprecyzowana przyczyna tego zrzeczenia. W uregulowaniu przesłanki „prawa powrotu” - o czym była wyżej mowa - nie ma ograniczenia formalnego (co do formy) aktu zrzeczenia się stanowiska, w szczególności zastosowanie przedmiotowej instytucji z zakresu statusu prokuratora nie zostało uzależnione od tego w jakiej formie prokurator dokonał zrzeczenia się stanowiska w związku z powołaniem do pełnienia funkcji w organie państwowym. O tym więc, czy zrzeczenie się prokuratora Jacka Z. nie nastąpiło z przyczyny powołania go do pełnienia funkcji w organie państwowym nie można było rozstrzygać wyłącznie w oparciu o pismo wyrażające zrzeczenie się stanowiska, w którym nie określono przyczyny tego zrzeczenia, bez rozpatrzenia okoliczności, na które powołuje się Jacek Z., wskazujących na istnienie bezpośredniego związku zrzeczenia się przez niego stanowiska z powołaniem go na funkcję w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym.

Z powyższych względów na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 65a ust. 4 ustawy o prokuraturze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====